

Конвенција о заштити и унапређењу разноликости културних израза

Генерална конференција Организације Уједињених нација за образовање, науку и културу која се састала у Паризу од 3. до 21. октобра 2005. године на свом тридесет трећем заседању,

потврђујући да је културна разноликост својствена човечанству,

свесна да културна разноликост обликује заједничко наслеђе човечанства и да је треба неговати и чувати за добробит свих,

свесна да културна разноликост ствара богат и разноврстан свет, повећавајући могућности избора и негујући људске способности и вредности, и да стога представља главни покретач одрживог развоја заједница, народа и нација,

подсећајући да је културна разноликост, која доживљава процват у оквиру демократије, толеранције, социјалне правде и узајамног поштовања међу народима и културама, неопходна за мир и безбедност на локалном, државном и међународном нивоу,

величајући значај културне разноликости за пуно остварење људских права и основних слобода прокламованих у Универзалној декларацији о људским правима и другим универзално признатим документима,

наглашавајући потребу укључивања културе као стратешког елемента у државне и међународне развојне политике, као и у међународну сарадњу у области развоја, узимајући у обзир и Миленијумску декларацију Уједињених нација (2000) са посебним нагласком на смањење сиромаштва,

увиђајући да култура поприма различите облике у времену и простору и да је та разноликост отелотворена у јединствености и мноштву идентитета и културних израза друштава и заједница који сачињавају човечанство,

препознајући важност традиционалних знања као извора нематеријалног и материјалног богатства, а посебно системе знања аутохтоних народа и њиховог позитивног доприноса одрживом развоју, као и потребу за њиховом адекватном заштитом и унапређењем,

препознајући потребу да се предузму мере заштите разноликости културних израза, укључујући њихове садржаје, нарочито у околностима где прети могућност да они нестану или озбиљно ослабе,

наглашавајући важност културе за друштвену кохезију уопште, а посебно њен потенцијал за унапређење положаја и улоге жена у друштву,

свесна да се културна разноликост учвршћује слободним протоком идеја, и да се обогаћује сталном разменом и интеракцијом међу културама,

поново потврђујући да слобода мишљења, изражавања и информисања, као и разноликост медија, омогућавају процват културних израза у оквиру друштва,

препознајући да разноликост културних израза, укључујући традиционалне културне изразе, јесте значајан фактор који дозвољава појединцима и народима да изразе и поделе са другима своје идеје и вредности,

подсећајући да је језичка разноликост темељни чинилац културне разноликости, и реafirмишући кључну улогу образовања у заштити и унапређењу културних израза,

узимајући у обзир важност виталности култура, посебно за особе које припадају мањинама и аутохтоним народима, која се манифестује у њиховој слободи стварања, дифузије и дистрибуције традиционалних културних израза, као и такав начин приступа који би фаворизовао њихов сопствени развој,

наглашавајући виталну улогу културне интеракције и стваралаштва, које поткрепљују и обнављају културне изразе, и јачају улогу оних који раде на развоју културе у сврху општег друштвеног напретка,

препознајући важност права на интелектуалну својину ради подршке онима који учествују у културном стваралаштву,

уверене да културне активности, добра и услуге имају двоструку природу, како економску тако и културну, пошто су носиоци идентитета, вредности и значења, и да се не смеју третирати као да имају једино комерцијалну вредност,

напомињући да процеси глобализације, олакшани брзим развојем информационих и комуникационих технологија, стварају повољне услове за развијенију интеракцију међу културама и да, такође, представљају изазов за културну разноликост, нарочито у погледу опасности стварања неравнотеже између богатих и сиромашних земаља,

свесна да је Унеску додељен посебан мандат да осигура поштовање разноликости култура и препоручи такве међународне споразуме какви би могли бити неопходни за унапређење слободног протока идеја путем речи и слике,

позивајући се на располагање међународним инструментима, усвојеним од стране Унеска, који се односе на културну разноликост и на остваривање људских права, а нарочито на Универзалну декларацију о културној различитости из 2001. године,

Усваја, 20. октобра 2005. године, ову Конвенцију:

I Циљеви и водећа начела

Члан 1 – Циљеви

Циљеви ове Конвенције јесу да:

- (a) заштити и унапреди разноликост културних израза;
- (b) створи услове за напредак и слободну интеракцију култура на узајамно користан начин;
- (c) подстакне дијалог међу културама ради обезбеђивања интензивније и уравнотеженије културне размене у свету у прилог поштовања међу културама и културе мира;
- (d) негује интеркултуралност ради развоја културне интеракције у духу изградње мостова међу народима;
- (e) унапређује поштовање разноликости културних израза и ширење свести о њеној вредности на локалном, државном и међународном нивоу;
- (f) изнова потврди важност повезаности културе и развоја у свим земљама, нарочито у земљама у развоју, и да охрабрује напоре предузете на државном и међународном плану ради препознавања истинске вредности те повезаности;
- (g) ода признање посебној улози културних делатности, добара и услуга као носиоцима идентитета, вредности и смисла;
- (h) изнова потврди суверено право држава да се придржавају, усвајају и спроводе политике и мере које сматрају прикладним за заштиту и промоцију разноликости културних израза на својим територијама;
- (i) ојача међународну сарадњу и солидарност у духу партнерства, нарочито зарад увећања способности земаља у развоју у погледу заштите и промовисања разноликости културних израза.

Члан 2 – Општа начела

1. Начело поштовања људских права и основних слобода

Културна разноликост може бити заштићена и унапређена само уколико су загарантована људска права и основне слободе, као што су слобода изражавања, информисања и размене информација, као и могућност да појединци бирају одговарајуће културне изразе. Нико се не може позивати на одредбе ове Конвенције да би кршио или ограничавао људска права и основне слободе одређене у Универзалној декларацији о људским правима или загарантоване међународним правом.

2. Начело суверенитета

У складу са Повељом Уједињених нација и принципима међународног права, државе имају суверено право да усвајају мере и политику за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији.

3. Начело једнаког достојанства и поштовања свих култура

Заштита и унапређење разноликости културних израза претпостављају признавање једнаког достојанства и поштовања свих култура, укључујући и оне које припадају мањинама и аутохтоним народима.

4. Начело међународне солидарности и сарадње

Међународна сарадња и солидарност треба да буду усмерене на пружање могућности свим земљама, а посебно земљама у развоју, да стварају и јачају своја средства културног израза, укључујући ту и њихове културне индустрије, било да су у зачетку или су већ утемељене, на локалном, националном и међународном нивоу.

5. Начело комплементарности економских и културних аспеката развоја

Будући да је култура један од основних покретача развоја, културни аспекти развоја једнако су важни колико и економски, у којима појединци и народи имају основно право да учествују и уживају.

6. Начело одрживог развоја

Културна разноликост је велико богатство за појединце и друштва. Заштита, промоција и одржавање културне различитости суштински су услов одрживог развоја у корист садашњих и будућих генерација.

7. Начело равноправног приступа

Равномеран приступ богатом и разноликом низу културних израза из целог света и приступ култура средствима изражавања и дифузији, чине важне елементе у вредновању културне разноликости и подстицању на међусобно разумевање.

8. Начело отворености и равнотеже

Када државе усвајају мере да би помогле разноликост културних израза, треба да настоје да, на одговарајући начин, унапреде отвореност према другим културама света и да осигурају да ове мере буду усмерене на циљеве постављене овом Конвенцијом.

II Подручје примене

Члан 3 – Подручје примене

Ова Конвенција ће се односити на политику и мере које усвајају Стране потписнице, а односе се на заштиту и промоцију разноликости културних израза.

III Дефиниције

Члан 4 – Дефиниције

За потребе ове Конвенције подразумева се да израз:

1. Културна разноликост

„Културна разноликост” обухвата мноштво начина на које културе група и друштва налазе свој израз. Ови изрази се преносе унутар и између група и друштава.

Културна разноликост се манифестује не само кроз различите начине којима се културно наслеђе човечанства изражава, увећава и преноси као разноликост културних израза, већ и кроз различите начине уметничког стваралаштва, продукције, дифузије и дистрибуције и уживања у културним изразима, без обзира на коришћена средства и технологије.

2. Културни садржај

„Културни садржај” се односи на симболично значење, уметничку димензију и културне вредности које произлазе из или изражавају културне идентитете.

3. Културни изрази

„Културни изрази” су они изрази који су резултат креативности појединаца, група и друштава и који имају културни садржај.

4. Културне делатности, добра и услуге

„Културне делатности, добра и услуге” обухвата оне делатности, добра и услуге које, онда када се сматра да имају одређени квалитет, употребу или сврху, садрже или преносе културне изразе, без обзира на комерцијалну вредност коју могу да имају. Културне делатности могу да буду саме по себи циљ, или могу да допринесе продукцији културних добара и услуга.

5. Културне индустрије

„Културне индустрије” подразумева индустрије које производе и дистрибуирају културна добра и услуге како је дефинисано у горенаведеном параграфу 4.

6. Културна политика и мере

„Културна политика и мере” подразумева оне политике и мере које су у вези с културом, било на локалном, националном, регионалном или међународном нивоу, које су усредсређене на културу као такву, или им је намена да утичу на културне изразе појединаца, група или друштава, укључујући стварање, продукцију, дистрибуцију, дифузију и приступ културним делатностима, добрима и услугама.

7. Заштита

„Заштита” подразумева усвајање мера које имају за циљ очување, обезбеђивање и промоцију разноликости културних израза.

„Заштитити” значи применити такве мере.

8. Интеркултуралност

„Интеркултуралност” се односи на постојање и равноправну интеракцију различитих култура, као и на могућност стварања заједничких, али не јединствених културних израза, кроз дијалог и узајамно поштовање.

IV Права и обавезе Страна потписница

Члан 5 – Опште правило које се односи на права и обавезе

1. Стране потписнице, у складу с Повељом Уједињених нација, начелима међународног права и универзално признатим инструментима из области људских права, поново потврђују своје суверено право да формулишу и спроводе своју културну политику, да усвајају мере за заштиту и унапређење разноликости културних израза, и да јачају међународну сарадњу ради остварења циљева ове Конвенције.

2. Када Страна потписница спроводи културну политику и мере за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији, њена политика и мере морају бити у складу са одредбама ове Конвенције.

Члан 6 – Права Страна потписница на националном нивоу

1. У оквиру својих културних политика и мера, како је дефинисано у члану 4. параграф 6, и узимајући у обзир сопствене потребе и специфичне околности, свака Страна потписница може да усвоји мере намењене заштити и унапређењу разноликости културних израза на својој територији.

2. Те мере могу да обухвате следеће:

- (a) регулаторне мере чији је циљ заштита и унапређење разноликости културних израза;
- (b) мере које, на прикладан начин, пружају могућност домаћим културним делатностима, добрима и услугама, међу свима онима које постоје на државној територији, за стварање, продукцију, дифузију, дистрибуцију и уживање у њима, укључујући и одредбе које се односе на језик који се користи за такве делатности, добра и услуге;
- (c) мере чији је циљ да обезбеде ефективан приступ средствима продукције, дифузије и дистрибуције културних делатности, добара и услуга независним домаћим културним индустријама и активностима цивилног друштва;
- (d) мере чији је циљ обезбеђивање јавног финансирања;
- (e) мере чији је циљ да подстакну непрофитне организације, јавне и приватне институције, уметнике и припаднике других професија на пољу културе, да развијају и унапређују слободну размену и проток идеја и културних израза, као и културних делатности, добара и услуга, и да стимулишу стваралачки и предузетнички дух у својим активностима ;
- (f) мере чији је циљ да успоставе и подрже, на прикладан начин, институције од јавног значаја;
- (g) мере чији је циљ да подстакну и подрже уметнике, као и све учеснике у процесу стварања културних израза;
- (h) мере чији је циљ да подстичу разноликост медија, укључујући ту и разноликост унутар јавног радиодифузног сервиса.

Члан 7 – Мере за унапређење културних израза

1. Стране потписнице ће улагати напоре да на својој територији створе окружење које подстиче појединце и друштвене групе:

- (a) на стварање, продукцију, дифузију и дистрибуцију, те да имају приступ сопственим културним изразима, посвећујући дужну пажњу посебним околностима и потребама жена и различитих друштвених група, укључујући ту и особе које припадају мањинама, као и аутохтоне народе;
- (b) да имају приступ разноликим културним изразима са своје територије, као и територија других земаља;

2. Стране потписнице ће такође настојати да препознају важност доприноса уметника и свих оних који су укључени у стваралачке процесе, културних заједница и организација које подржавају њихов рад, као и њихову кључну улогу у неговању разноликости културних израза.

Члан 8 – Мере за заштиту културних израза

1. Не доводећи у питање одредбе члана 5. и 6, Страна потписница може да утврди постојање посебних ситуација у којима су културни изрази на њеној територији изложени ризику од нестајања, односно да су озбиљно угрожени, или их је из неког другог разлога потребно хитно обезбедити.
2. Стране потписнице могу предузети све одговарајуће мере да заштите и очувају културне изразе у ситуацијама описаним у параграфу 1. у складу с одредбама ове Конвенције.
3. Стране потписнице ће подносити извештај Међувладином комитету из члана 23. о свим мерама које су предузете да би се задовољила хитност ситуације, а Комитет може да на основу тога да одговарајуће препоруке.

Члан 9 – Размена информација и транспарентност

Стране потписнице ће :

- (a) сваке четири године, у својим извештајима Унеску, пружати одговарајуће информације о предузетим мерама за заштиту и унапређење разноликости културних израза на својој територији и на међународном нивоу;
- (b) одредити контакт тачку за размену информација које се односе на ову Конвенцију;
- (c) заједно делити и размењивати информације које се односе на заштиту и унапређење разноликости културних израза.

Члан 10 – Образовање и подизање свести јавности

Стране потписнице ће:

- (a) подстицати и унапређивати разумевање о значају заштите и унапређења разноликости културних израза, нарочито путем програма образовања и подизања свести јавности;
- (b) сарађивати са другим Странама потписницама, међународним и регионалним организацијама ради постизања циља из овог члана;
- (c) настојати да подстакну стваралаштво и ојачају производне капацитете установљавањем програма образовања, обуке и размене у области културних индустрија. Ове мере треба да буду спроведене на начин који нема негативан утицај на традиционалне облике стварања.

Члан 11 – Учешће цивилног друштва

Стране потписнице признају кључну улогу цивилног друштва у заштити и унапређењу разноликости културних израза. Стране потписнице ће подстицати активно учешће цивилног друштва у својим напорима да остваре циљеве ове Конвенције.

Члан 12 – Унапређење међународне сарадње

Стране потписнице настојаће да ојачају своју билатералну, регионалну и међународну сарадњу ради стварања услова који су погодни за унапређење разноликости културних израза, посебно водећи рачуна о ситуацијама поменутих у члану 8. и 17, нарочито ради:

- (a) олакшавања међусобног дијалога о културној политици;
- (b) унапређења стратешких капацитета и капацитета управе јавног сектора у институцијама културе од јавног значаја, кроз стручну и међународну културну размену и узајамно коришћење примера најбоље праксе;
- (c) јачања партнерства с цивилним друштвом, невладиним организацијама и приватним сектором, и сарадње међу њима, у циљу подршке и унапређења разноликости културних израза;
- (d) промовисања употребе нових технологија и подстицања партнерства ради унапређења размене и коришћења информација и разумевања културе и неговања разноликости културних израза;
- (e) подстицања закључивања уговора о копродукцији и кодистрибуцији.

Члан 13 – Укључивање културе у одрживи развој

Стране потписнице настојаће да укључе културу у своју развојну политику на свим нивоима, у циљу стварања погодних услова за одрживи развој, и у склопу тога, неговати аспекте везане за заштиту и унапређење разноликости културних израза.

Члан 14 – Сарадња у циљу развоја

Стране потписнице обавезују се да подрже сарадњу у циљу одрживог развоја и смањења сиромаштва, посебно у односу на специфичне потребе земаља у развоју, у циљу развијања динамичног културног сектора, између осталог следећим средствима:

- (a) јачањем културних индустрија у земљама у развоју путем:
  - 1) стварања и јачања капацитета културне продукције и дистрибуције у земљама у развоју;
  - 2) олакшавања ширег приступа светском тржишту и међународним дистрибуционим мрежама, њиховим културним делатностима, добрима и услугама;
  - 3) омогућавања стварања одрживог локалног и регионалног тржишта;

- 4) усвајања, кад год је то могуће, прикладних мера у развијеним земљама у циљу повећања доступности њихове територије за културне делатности, добра и услуге земаља у развоју;
  - 5) пружања подршке стваралачком раду и олакшавања, што је могуће веће, мобилности уметника из земаља у развоју;
  - 6) подстицања одговарајуће сарадње међу развијеним земљама и земљама у развоју, нарочито у области музике и филма;
- (b) подизањем капацитета путем размене информација, искустава и стручних знања, обучавањем људских ресурса у јавном и приватном сектору у земљама у развоју, нарочито путем ширења стратешких капацитета и капацитета управе, развојем и спровођењем у дело културне политике, унапређењем и ширењем културних израза, развојем средњих, малих и микро предузећа, коришћењем технологија, као и развојем и преношењем вештина;
- (c) увођењем одговарајућих стимулативних мера за трансфер технологија, знања и искуства, нарочито у домену културних индустрија и предузетништва;
- (d) финансијском подршком путем:
- 1) оснивања Међународног фонда за културну разноликост, како је предвиђено у члану 18;
  - 2) обезбеђивања званичне развојне помоћи, према потреби, укључујући и техничку помоћ, ради подстицања и подршке стваралаштву;
  - 3) других облика финансијске помоћи, као што су нискокаматни кредити, бесповратна помоћ и други механизми финансирања.

Члан 15 – Договори о сарадњи

Стране потписнице ће подстицати развој партнерстава између и унутар јавног и приватног сектора и непрофитних организација, у циљу сарадње са земљама у развоју и ради јачања њихових капацитета за заштиту и унапређење разноликости културних израза. На темељу конкретних потреба земаља у развоју, ова иновативна партнерства ставиће акценат на даљи развој инфраструктуре, људских ресурса и политика, као и на размену културних делатности, добара и услуга.

Члан 16 – Повлашћени третман за земље у развоју

Развијене земље ће олакшати културну размену са земљама у развоју одобравајући, кроз одговарајуће институционалне и правне оквире, повлашћени третман уметницима и другим стручњацима и запосленима у области културе, као и за културна добра и услуге из земаља у развоју.

Члан 17 – Међународна сарадња у ситуацијама озбиљне угрожености културних израза

Стране потписнице сарађиваће у узајамном пружању помоћи, а посебно земљама у развоју, у ситуацијама поменутих у члану 8.

Члан 18 – Међународни фонд за културну разноликост

1. Овим се оснива Међународни фонд за културну разноликост, у даљем тексту „Фонд”.
2. Фонд се састоји од повереничких фондова успостављених у складу са Финансијским прописима Унеска.
3. Средства Фонда чине:
  - (a) добровољни прилози Страна потписница;
  - (b) за ту сврху одређена средства од стране Генералне конференције Унеска;
  - (c) прилози, поклони или легати других држава, организација и програма у систему Организације Уједињених нација, других регионалних или међународних организација и јавних или приватних тела/организација или појединаца;
  - (d) све камате на средства Фонда;
  - (e) средства добијена прикупљањем прихода и финансијска добит од манифестација организованих у корист Фонда;
  - (f) сва остала средства одобрена правилником Фонда.
4. О коришћењу средстава Фонда одлучује Међувладин комитет на основу смерница утврђених на Конференцији Страна потписница наведених у члану 22.
5. Међувладин комитет може да прихвати прилоге и друге облике помоћи, за опште или посебне намене, који се односе на јасно дефинисане пројекте, под условом да је дао одобрење за те пројекте.
6. Прилози Фонду не смеју бити условљени никаквим политичким, економским или било каквим другим условима који нису у складу са циљевима ове Конвенције.
7. Стране потписнице настојаће да добровољне прилоге дају редовно у циљу примене ове Конвенције.

Члан 19 – Размена, анализа и ширење информација

1. Стране потписнице сагласне су да размењују информације и стручна знања која се односе на прикупљање података и статистику везану за културне изразе, као и на проналажење најбољих примера из праксе за њихову заштиту и унапређење.
2. Унеско ће олакшавати, путем постојећих механизма у Секретаријату, прикупљање, анализу и ширење свих релевантних информација, статистика и најбољих примера из праксе.

3. Такође, Унеско ће оформити и ажурирати базу података о различитим секторима и владиним, приватним и непрофитним организацијама које делују у овом домену.
4. У циљу олакшања прикупљања података, Унеско ће посебну пажњу посветити јачању капацитета и стручних знања Страна потписница које поднесу захтев за помоћ у тој области.
5. Прикупљене информације, утврђене у овом члану, биће допуна информацијама које се прикупљају у складу са одредбама члана 9.

V Однос према другим инструментима

Члан 20 – Однос према другим уговорима: међусобна подршка, комплементарност и неподређивање

1. Стране потписнице прихватају да у доброј вољи испуњавају обавезе према овој Конвенцији и свим другим уговорима чији су потписник. Сходно томе, без подређивања ове Конвенције било ком другом споразуму:

- (a) Стране потписнице ће обезбеђивати међусобну подршку између ове Конвенције и других уговора чији су потписник; и
- (b) Стране потписнице, приликом тумачења и примене других уговора чији су потписник или преузимања других међународних обавеза, узеће у обзир релевантне одредбе ове Конвенције.

2. Ништа из ове Конвенције не може бити протумачено на начин који би изменио права и обавезе Страна потписница према било којем другом уговору чији су потписник.

Члан 21 – Међународне консултације и координација

Стране потписнице обавезују се да промовишу циљеве и начела ове Конвенције на другим међународним форумима. У том циљу, Стране потписнице ће се међусобно консултовати, уколико за то има потребе, имајући у виду ове циљеве и начела.

VI Органи Конвенције

Члан 22 – Скупштина Страна потписница

1. Овим се установљује Скупштина Страна потписница. Скупштина Страна потписница је врховни пленарни орган ове Конвенције.

2. Скупштина Страна потписница састаје се на редовној седници сваке две године, уколико је могуће у временском оквиру када заседа и Генерална конференција Унеска. Она се може састати и на ванредној седници уколико је тако одлучено или уколико је за то поднет захтев Међувладином комитету од стране најмање једне трећине Страна потписница.

3. Скупштина Страна потписница усвојиће сопствени пословник.

4. Функције Скупштине Страна потписница, између осталог јесу да:

- (a) бира чланове Међувладиног комитета;
- (b) прима и разматра извештаје Страна потписница о Конвенцији које им проследи Међувладин комитет;
- (c) одобрава оперативне смернице припремљене на њен захтев од стране Међувладиног комитета;
- (d) предузме било коју другу меру, коју сматра неопходном, да би се унапредили циљеви ове Конвенције.

Члан 23 – Међувладин комитет

1. У оквиру Унеска оснива се Међувладин комитет за заштиту и унапређење разноликости културних израза, у даљем тексту „Међувладин комитет”. Њега чине представници осамнаест држава Страна потписница Конвенције, изабраних на период од четири године од стране Конференције Страна потписница, од тренутка кад ова Конвенција ступи на снагу према члану 29.

2. Међувладин комитет састаје се једном годишње.

3. Међувладин комитет ради под надлежношћу и у складу са директивама Конференције Страна потписница и њој одговара за свој рад.

4. Број чланова Међувладиног комитета повећава се када број Страна потписница Конвенције достигне педесет.

5. Избор чланова Међувладиног комитета заснива се на принципима уједначене географске заступљености, као и на принципу ротације.

6. Не доводећи у питање друге дужности које су на њега пренете овом Конвенцијом, функције Међувладиног комитета јесу да:

(a) унапређује циљеве ове Конвенције и да подстиче и прати њено спровођење;

(b) припрема и подноси на одобрење Скупштини Страна потписница, на њен захтев, оперативне смернице за спровођење и примену одредаба ове Конвенције;

(c) Скупштини Страна потписница прослеђује извештаје Страна потписница о Конвенцији, заједно са својим коментарима и кратким приказом њихових садржаја;

(d) даје одговарајуће препоруке које треба прихватити у ситуацијама које су предочиле Стране потписнице Конвенције у складу са релевантним одредбама Конвенције, а посебно члана 8;

(e) установи процедуре и друге механизме консултација ради представљања циљева и начела ове Конвенције на другим међународним форумима;

(f) обавља све друге задатке које затражи Скупштина Страна потписница.

7. Међувладин комитет, у складу са својим пословником, може у сваком тренутку да позове јавне или приватне организације или физичка лица да присуствују његовим састанцима, ради консултација о одређеним питањима.

8. Међувладин комитет припрема и подноси Скупштини Страна потписница, на одобрење, сопствени пословник.

Члан 24 – Секретаријат Унеска

1. Органима Конвенције помаже Секретаријат Унеска
2. Секретаријат припрема документацију за Скупштину Страна потписница и Међувладин комитет, као и дневни ред њихових састанака, пружа помоћ и подноси извештај о спровођењу њихових одлука.

VII Завршне одредбе

Члан 25 – Решавање спорова

1. У случају спора између Страна потписница ове Конвенције у погледу тумачења или примене Конвенције, Стране потписнице настојаће да пронађу решење путем преговора.

2. Уколико заинтересоване Стране потписнице не могу да постигну договор путем преговора, оне заједно могу да потраже помоћ или захтевају посредовање треће стране.

3. Уколико није било адекватне помоћи или посредовања, или се решење не пронађе путем преговора, помоћи или посредовања, Страна потписница може да прибегне мирењу у складу с поступком утврђеним у Анексу ове Конвенције. Стране потписнице ће у доброј вољи размотрити предлог који Комисија за мирење да у циљу решавања спора.

4. Свака Страна потписница може, у моменту потврђивања, прихватања, одобрења или приступања, да изјави да не признаје горе предвиђени поступак мирења. Свака Страна потписница која је дала такву изјаву може у сваком тренутку да повуче ту изјаву обавештењем упућеним Генералном директору Унеска.

Члан 26 – Потврђивање, прихватање, одобрење или приступање од стране држава чланица

1. Ова Конвенција подлеже потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању од стране држава чланица Унеска, у складу с њиховим властитим уставним поступцима.
2. Инструменти потврђивања, прихватања, одобрења или приступања депонују се код Генералног директора Унеска.

Члан 27 – Приступање

1. Ова Конвенција отворена је за приступање свим државама које нису чланице Унеска, али су чланице Уједињених нација или неке од њених специјализованих агенција, а које Генерална конференција Унеска позове да јој приступе.

2. Ова Конвенција такође је отворена за приступање и територијама које уживају потпуну унутрашњу аутономију, признату као такву од стране Уједињених нација, а које нису достигле пуну независност у складу с Резолуцијом Генералне скупштине бр. 1514 (XV) и које имају надлежност по свим питањима која уређује ова Конвенција, укључујући ту и надлежност да приступе уговорима (споразумима) у погледу таквих питања.

3. Следеће одредбе односе се на регионалне организације за економске интеграције:

(a) Ова Конвенција такође је отворена за приступање свакој регионалној организацији за економске интеграције, која ће, осим као што је даље наведено, бити у потпуности везана одредбама Конвенције, на исти начин као и државе Стране потписнице;

(b) У случају да је једна или више држава чланица такве организације истовремено и Страна потписница ове Конвенције, та организација и та држава чланица или државе чланице одлучују о својој одговорности за извршење својих обавеза према овој Конвенцији. Та подела одговорности ступа на снагу по обављању поступка нотификације, описаног у под-параграфу (c). Та организација и те државе чланице нису овлашћене да истовремено остварују права према овој Конвенцији. Поред тога, Организација регионалне економске интеграције, по питањима унутар своје надлежности, остварује своје право гласа бројем гласова једнаким броју својих држава чланица које су Стране потписнице ове Конвенције. Таква организација неће користити своје право да гласа ако било која од њених држава чланица искористи то своје право, и обрнуто;

(c) Организација регионалне економске интеграције, и њена држава чланица или државе чланице које су се сагласиле с поделом одговорности, као што је предвиђено у под-параграфу (b), обавестиће Стране потписнице о било којој тако предложеној подели одговорности, на следећи начин:

(I) у свом документу о приступању, та ће организација прецизно назначити поделу својих одговорности у погледу питања која уређује ова Конвенција;

(II) у случају накнадних измена њихових властитих одговорности, Организација регионалне економске интеграције обавестиће депозитара о свакој тако предложеној измени; депозитар ће са своје стране обавестити Стране потписнице о таквој измени;

(d) Сматра се да су државе чланице неке Организације регионалне економске интеграције, које постану Стране потписнице ове Конвенције, задржале надлежност над свим питањима у погледу којих депозитару није јасно назначен или саопштен пренос надлежности на организацију;

(e) „Организација регионалне економске интеграције” означава организацију коју чине суверене државе, чланице Организације Уједињених нација или било које од њених специјализованих агенција, на коју су те државе пренеле надлежност у погледу питања која уређује ова Конвенција и која је према томе овлашћена да, у складу са својим интерним процедурама, постане њена Страна потписница.

4. Документ о приступању депонује се код Генералног директора Унеска.

Члан 28 – Контакт тачка

Након што постану Стране потписнице ове Конвенције, свака Страна потписница одређује контакт тачку, као што је наведено у члану 9.

Члан 29 – Ступање на снагу

1. Ова Конвенција ступа на снагу три месеца од датума депоновања тридесетог документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању, али само у односу на оне државе или Организације регионалне економске интеграције које су депоновале властита документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању до тог датума или раније. Она ступа на снагу, у односу на сваку Страну потписницу, три месеца након депоновања свог документа о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању.

2. За сврху овог члана, ниједан документ депонован од стране регионалне организације за економске интеграције не сме бити посматран као додаток документима који су већ депоновани од стране држава чланица те организације.

Члан 30 – Савезна и неунитарна уставна уређења

Препознајући да међународни споразуми подједнако обавезују Стране потписнице независно од њихових уставних уређења, следеће одредбе односе се на Стране потписнице које имају савезно или неунитарно уставно уређење:

- (a) у погледу одредаба ове Конвенције чија примена спада под правну јурисдикцију савезне или централне законодавне власти, обавезе савезне или централне владе биће исте као и за оне Стране потписнице које нису савезне државе;
- (b) у погледу одредаба ове Конвенције чија примена потпада под јурисдикцију сваке од конститутивних јединица као што су државе, окрузи, покрајине или кантони, а које уставни систем федерације не обавезује да предузимају законодавне мере, савезна влада ће обавестити, према потреби, надлежне власти конститутивних јединица као што су државе, окрузи, покрајне или кантони о поменутих одредбама, уз своју препоруку за њихово усвајање.

Члан 31 – Отказивање

1. Свака од Страна потписница може да откаже ову Конвенцију.
2. Отказивање се нотификује путем писаног документа који се депонује код Генералног директора Унеска.
3. Отказивање ступа на снагу дванаест месеци по пријему документа о отказивању. Оно ни на који начин не утиче на финансијске обавезе Стране потписнице која отказује Конвенцију, све до датума када отказивање ступа на снагу.

Члан 32 – Депозитарне функције

Генерални директор Унеска, у својству депозитара ове Конвенције, обавештава државе чланице Организације, државе које нису чланице и Организације регионалне економске интеграције из члана 27, као и Организацију Уједињених нација, о депоновању свих докумената о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању споменутих у члану 26. и члану 27, као и о отказивањима споменутих у члану 31.

Члан 33 – Измене и допуне

1. Страна потписница ове Конвенције може да, путем писаног саопштења упућеног Генералном директору, предложи измене и допуне ове Конвенције. Генерални директор такво саопштење прослеђује свим Странама потписницама. Ако у року од шест месеци од дана слања таквог саопштења најмање половина Страна потписница позитивно одговори на захтев, Генерални директор на следећем заседању Конференције износи тај предлог на расправу и могуће усвајање.
2. Измене и допуне усвајају се двотрећинском већином гласова присутних Страна потписница.

3. Измене и допуне ове Конвенције, након што се усвоје, подносе се Странама потписницама на потврђивање, прихватање, одобрење или приступање.

4. За Стране потписнице које су их потврдиле, прихватиле, одобриле или им приступиле, измене и допуне ове Конвенције ступају на снагу три месеца након што две трећине Страна потписница депонује документа из параграфа 3. овог члана. Потом, за сваку од Страна потписница која потврди, прихвати, одобри или приступи некој измени и допуни, поменута измена и допуна ступа на снагу три месеца након што та Страна потписница депонује свој документ о потврђивању, прихватању, одобрењу или приступању.

5. Поступак установљен у параграфу 3. и 4. не односи се на измене и допуне члана 23. који се тиче броја чланова Међувладиног комитета. Ове измене ступају на снагу у тренутку усвајања.

6. Држава или Организација регионалне економске интеграције, из члана 27, која постане Страна потписница ове Конвенције по ступању на снагу измена и допуна, у складу са параграфом 4. овог члана, уколико не изрази своју другачију намеру, биће сматрана:

(а) Страном потписницом ове Конвенције како је измењена и допуњена; и

(б) Страном потписницом Конвенције која није измењена и допуњена у односу на сваку Страну потписницу коју те измене и допуне не обавезују.

Члан 34 – Меродавни текстови

Ова Конвенција написана је на арапском, енглеском, кинеском, руском, француском и шпанском језику, и свих шест текстова подједнако су меродавни.

Члан 35 – Упис у регистар

У складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација, ова Конвенција региструје се код Секретаријата Организације Уједињених нација, на захтев Генералног директора Унеска.

АНЕКС

Поступак мирења

Члан 1 – Комисија за мирење

Комисија за мирење формира се на захтев једне од Страна потписница у спору. Комисија је, уколико се Стране потписнице не договоре другачије, састављена од пет чланова, од којих два именује свака од Страна потписница, а председника ти чланови бирају заједно.

Члан 2 – Чланови Комисије

У споровима између више од две Стране потписнице, Стране потписнице које заступају исти интерес заједно именују своје чланове Комисије на основу договора. Када две или више Страна потписница заступају различите интересе, или када не постоји слагање у погледу тога да ли имају исти интерес, оне ће одвојено именовати своје чланове Комисије.

Члан 3 – Именовања

Уколико у року од два месеца од датума подношења захтева за формирање Комисије за мирење не дође ни до каквих именовања од стране Страна потписница, Генерални директор Унеска, ако то од њега затражи Страна потписница која је поднела захтев, врши ова именовања у року од наредна два месеца.

Члан 4 – Председник Комисије

Ако председник Комисије за мирење није изабран у року од два месеца од датума када је последњи члан Комисије именован, Генерални директор Унеска, ако то од њега затражи нека Страна потписница, именује председника у року од наредна два месеца.

Члан 5 – Одлуке

Комисија за мирење доноси одлуке већином гласова својих чланова. Уколико се Стране потписнице не договоре другачије, она утврђује сопствени поступак. Она доноси предлог за решење спора, који Стране потписнице разматрају у доброј вољи.

Члан 6 – Неслагања

Неслагање око тога да ли Комисија за мирење има надлежност, биће разрешено од стране Комисије.

